

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
ДИЗАЙНУ**

Збірник наукових праць

Заснований у 2012 році

Випуск № 12

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Київ – 2017

Рекомендовано до видання вченою радою Національного авіаційного університету, протокол 4 від 25 травня 2017 року.

Редакційна колегія:

Головний редактор –	Кузнецова І.О.,	доктор мистецтвознавства, к.т.н., професор
Заступник головного редактора –	Лагутенко О.А.,	доктор мистецтвознавства, член-кореспондент Національної академії мистецтв України
Відповідальний редактор –	Гнатюк Л.Р.,	кандидат архітектури, доцент

Ал-Рашид Р., доктор технічних наук
Белятинський А.О., доктор технічних наук,
Голубець О.М., доктор мистецтвознавства,
Даниленко В.Я., доктор мистецтвознавства,
Дорошенко Ю.О., доктор технічних наук,
Капський Д., доктор технічних наук,
Кардаш О.В., доктор технічних наук,
Ковальов Ю.М., доктор технічних наук,
Коляда К.М., доктор мистецтвознавства,
Кучкарова Д.Ф., доктор технічних наук,
Лапенко О.І., доктор технічних наук,
Мироненко В.П., доктор архітектури,
Некрошус Л., доктор технологічних наук,

Олійник О.П., кандидат архітектури
Першаков В.М., доктор технічних наук,
Плюскій В.О., доктор технічних наук,
Прентковкіс О., доктор технологічних наук,
Сазонов К.О., доктор технічних наук,
Соколюк Л.Д., доктор мистецтвознавства,
Товбич В.В., доктор архітектури,
Урбанік А., доктор технічних наук,
Федорук О.К., доктор мистецтвознавства,
Чемакіна О.В., кандидат архітектури;
Шмідт М., доктор інженерних наук,
Шмагало Р.Т., доктор мистецтвознавства,
Штолько В.Г., доктор архітектури

Статті в збірнику подано в авторській редакції. За зміст публікації редколегія відповідальності не несе.

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації в Міністерстві юстиції України (серія КВ №19102–7892Р від 05 червня 2012 року).

Внесено до Переліку наукових фахових видань України.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 р. № 1528

Теорія та практика дизайну: Збірник наукових праць/ Мистецтвознавство – К.: «ЦП «Компринт», 2017. – Вип. 12. – 269 с.

У збірнику висвітлюються проблеми теорії і практики дизайну. Видання спрямоване на поширення та популяризацію наукових розробок і досягнень з теорії та практики дизайну та його теоретичної частини – технічної естетики.

В сборнике освещены проблемы теории и практики дизайна. Издание направлено на распространение и популяризацию научных разработок и достижений в теории и практике дизайна и его теоретической части – технической эстетики.

The problems of the theory and practice of design are describe in the digest. The issue is directed on distribution and popularisation of scientific workings and achievements of the theory and practice of design and its theoretical part - an industrial art (technical aesthetics).

ЗМІСТ

<i>Авдєєва Н. Ю., Лисенко О. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІА- ФАСАДІВ У ПРОЕКТУВАННІ КОНЦЕРТ-ХОЛІВ	3
<i>Артеменко М. П.</i> КОЛОРИСТИКА ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ХЕРСОНЩИНИ В КОНТЕКСТІ ПРОЕКТУВАННЯ КОСТЮМУ РЕГІОНУ ЯК ЗАСОБУ АТРАКЦІЇ В ТУРИЗМІ	13
<i>Бердник А. П., Стеценко К. М.</i> ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ВНЗ ЯК КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА	22
<i>Бажисєвська Н.І.</i> ЕТАПИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ	32
<i>Близнюк М. М.</i> ПІДХОДИ ДО СТРУКТУРУВАННЯ МЕТОДИЧНИХ СИСТЕМ НАВЧАННЯ ЕТНОДИЗАЙНУ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	43
<i>Гнатюк Л.Р., Орищенко М.А., Базильська О.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИКИ СТИЛЮ ХАЙ - ТЕК.	60
<i>Гнатюк Л.Р., Терлецька М.В.</i> ЕСТЕТИКА ФОРМОТВОРЕННЯ САКРАЛЬНОГО ПРОСТОРУ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ	69
<i>Єфімова М.П.</i> КНИГА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СПРИЙНЯТТЯ СВІТУ ДИТИНОЮ	78

- Кардаш О. В., Брусва А. І., Мамайсур А. Р.* 87
ХРОНОС – ДИЗАЙН: ФОРМА, ФУНКЦІЯ,
ЕСТЕТИКА
- Кисельова К. О.* 97
ФОРМОУТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ЖІНОЧОГО КОСТЮМА 60-Х РОКІВ
XX СТОЛІТТЯ
- Ковалев Ю. Н., Шитова К. О.* 111
ОРГАНІЗАЦІЯ СРЕДИ ОБИТАННЯ:
ОПЫТ ФЭН-ШУЙ
- Костюченко О. А.* 128
ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ЕКСПОЗИЦІЙНИХ
ПРОСТОРІВ У АРТ-ЦЕНТРАХ
- Косюк В. Р.* 136
ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ
ТВОРЧИХ ХУДОЖНИХ ЗДІБНОСТЕЙ
МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ПІД ЧАС
ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКИЙ
ДИЗАЙН»
- Кузнецова І. О., Колосова Н. А., Сірак В. В.* 149
ПРОЯВИ КОМПОЗИЦІЙНОГО ЕЛЕМЕНТУ
«РУХ» В ДИЗАЙНІ ІНТЕР'ЄСІВ АЕРОВОКЗАЛІВ
- Кузнецова І. О., Русаков І. О., Руденко О. В.,
Гербич К. О.* 157
ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ В ДИЗАЙНІ ІНТЕР'ЄРУ
- Назарук А. А., Мироненко О. В.* 166
РОЛЬ ДИЗАЙНУ В ФОРМУВАННІ
КОМФОРТНОГО СЕРЕДОВИЩА ХОСПІСУ
- Обуховська Л. В.* 174
ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ У ТЕРМІНОЛОГІЇ
ДИЗАЙНУ ПОНЯТТЯ «ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІ МАЛІ
АРХІТЕКТУРНІ ФОРМИ»

- Овчарук В.Є., Хиневич Р.В.** 183
КОНСТРУКЦІЇ ВИСТАВКОВИХ СТЕНДІВ ЯК
ОБ'ЄКТ СТУДЕНТСЬКОГО ДИЗАЙН-
ПРОЕКТУВАННЯ
- Сандік О. П.** 191
ЕТНІЧНИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ
ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА
ТА ОБ'ЄКТІВ ДИЗАЙНУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ
ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ.
- Соломенко А.Г.** 205
КАТЕГОРІЇ ТЕХНІЧНОЇ ЕСТЕТИКИ У
ВИКОРИСТАННІ ЕЛЕМЕНТІВ ІСТОРИЧНИХ
СТИЛІВ В ІНТЕР'ЄРІ
- Триколенко С. Т.** 216
ПОЄДНАННЯ РЕАЛІСТИЧНИХ ТА
МЕТАФОРИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СЦЕНОГРАФІЇ
НА ПРИКЛАДАХ ВИСТАВ ВЕЛИКОЇ СЦЕНИ
- Третьяк Ю. В., Школік А. С.** 226
ПРИНЦИПИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ
ЛАНДШАФТНИХ ЕЛЕМЕНТІВ В ІНТЕР'ЄРАХ
ПРОМИСЛОВИХ БУДІВЕЛЬ
- Третьяк Ю. В., Шилова М. Д.** 237
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ
ЖИТЛОВИХ ЛОФТІВ
- Чепелюк О. В., Жуков І. О., Шахман М. І.** 245
КНИГА ЯК ІНСПІРАЦІЯ АРТ-ОБ'ЄКТІВ
- Mayson H.** 258
CURRENT COLOR SOLUTION FEATURES IN
INTERIORS ON MODERN SHIPS

УДК 7.012:37.016 (477)(045)

Косюк В.Р.¹, аспірант

Класичний приватний університет, м.Запоріжжя, Україна

ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ХУДОЖНІХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКИЙ ДИЗАЙН»

Анотація: процес розвитку творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів в умовах відродження національної культури має багаторівневий та варіативний характер, він ґрунтується на навчальних технологіях, що мають особистіснозорієнтовану направленість та спрямовані на формування у студентів розуміння особливостей національного стилю, значення творчості видатних представників української національної школи для світової художньої культури взагалі та дизайну зокрема, та здатності створювати дизайн-продукти з творчим використанням національної складової. У статті обґрунтовано особливості розвитку творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів під час викладання курсу «Український дизайн».

Ключові слова: творчі художні здібності, майбутні дизайнери, український дизайн, особистісно зорієнтоване навчання, персоніфіковані характеристики-маркери, професійна компетентність.

Постановка проблеми. Належний розвиток творчих художніх здібностей є важливим елементом професійної компетентності сучасного дизайнера. Тому проблема розвитку творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів дедалі частіше привертає увагу педагогів-дослідників. Це пов'язано з вирішенням питань організації процесу навчання та добору

¹ © Косюк В.Р.

професорсько-викладацького складу відповідної кваліфікації для різних напрямків дизайну відповідно до запитів часу.

Сучасні умови відродження національної культури, гуманізації освіти щодо особистісно зорієнтованого навчання, пріоритетом якого є виховання творчої людини, зумовлюють необхідність переосмислення процесу підготовки майбутніх дизайнерів, зокрема розробки нових та вдосконалення чинних форм, методики і технології викладання у ВНЗ з метою розвитку творчих художніх здібностей. При цьому проблема опанування майбутніми дизайнерами під час навчання особливостей національного стилю, національного підходу в проектуванні набуває особливої гостроти в умовах сучасної глобалізації. Виходячи з цього, мають бути створені відповідні педагогічні умови, за яких буде здійснюватися розвиток творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів з урахуванням індивідуальної обдарованості особистості, реалізації її природних задатків з одночасним формуванням здатності розуміти національну неповторність української культури, використовувати здобутки національної мистецької спадщини при створенні дизайн-продуктів. З цією метою в Класичному приватному університеті м.Запоріжжя (далі – КПУ) започатковано навчальну дисципліну «Український дизайн» (автор курсу – викладач кафедри дизайну КПУ В.Косюк).

Процес розвитку творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів має багаторівневий та варіативний характер та є необхідною умовою формування професійної компетенції кожного майбутнього дизайнера. Сучасні вимоги щодо відродження національної культури, гуманізації освіти стосовно компетентісно-орієнтованого навчання майбутніх дизайнерів потребують введення до освітніх програм курсів, спрямованих на формування у студентів спеціальних фахових компетентностей стосовно розуміння особливостей національного стилю, значення творчості видатних представників української національної школи для світової художньої культури взагалі та дизайну зокрема, здатності створювати дизайн-продукти з творчим використанням національної складової.

Аналіз публікацій. Творчі художні здібності дизайнерів є предметом аналізу та досліджень багатьох учених, так науковою розвідкою з цього питання займалися С. Євтих [1], Н. Комашко [2], М. Стась [3] та інші. В свою чергу, важливість врахування національної складової у становленні сучасного дизайну в Україні довели в своїх працях такі видатні фахівці як А.Бойчук [4], О.Голубець [5], В.Даниленко [6], Т.Кара-Васильєва [7], В.Семкін [8], Л.Соколюк [9], І.Кузнецова [10], С.Хан-Магомедов [11], Р.Шмагало [11] та інші.

Аналіз наукових розвідок вище перелічених вчених показує наявність великої кількості достатньо ґрунтовних теоретичних розробок. Таким чином, незрозумілою є незатребуваність такої кількості накопиченого матеріалу, який стосується становлення та сучасного стану українського дизайну в ВНЗ, що займаються підготовкою майбутніх дизайнерів. Крім того на цьому тлі стає очевидною відсутність методично розробленого, цілісного, окремого курсу, який би містив не лише історичні відомості про становлення та сучасний стан дизайну в Україні, а але й робив би всебічний аналіз творів знаних українських мистців та окреслював майбутні перспективи національної школи дизайну. Такий стан речей в сучасній українській дизайн-освіті спонукав до створення комплексного курсу «Український дизайн».

Формулювання цілей статті: обґрунтувати особливості педагогічного супроводу розвитку творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів під час викладання курсу «Український дизайн».

Основна частина. Курс «Український дизайн» поєднує в собі вивчення історії становлення дизайну в Україні, формування глибокого розуміння майбутніми дизайнерами внеску видатних представників українського мистецтва в світову культуру, теоретичний аналіз творів мистців української школи з точки зору композиції, кольорознавства, формотворення, новизни та креативності ідей тощо. Надбанні знання закріплюються обов'язковим виконанням студентами різноманітних творчих завдань.

Творча діяльність – це, власне, входження людини в культурний континуум, тож функції художньо-творчої діяльності співзвучні з функціями культури, зокрема: функціями соціальної інтеграції; організації людей у колективній життєдіяльності, регуляції взаємодії, консолідації та самоідентифікації; пізнавально-комунікативними (забезпечують адаптацію людей до умов існування та містять - культуру пізнання, світогляд, обмін інформацією та досвідом), а також рекреаційними функціями (психічна реабілітація і релаксація) [13, С. 78].

Серед творчих спеціальностей професія дизайнера на сьогодні є однією з найбільш затребуваних і перспективних. Прагнення людини до краси та зручності у різних сферах життєдіяльності задовольняється фахівцями різних галузей дизайну. Зазвичай визначають близько 10 основних напрямків дизайну, кожен з яких має більш вузькі спеціалізації, визначити всю множину яких практично неможливо.

Найпопулярніші напрямки сучасного дизайну: промисловий дизайн (дизайн знярядь праці, побутової техніки, меблів, дизайн транспортних засобів, тощо); дизайн середовища (художні рішення щодо візуального оформлення зовнішнього вигляду навколишнього середовища: будівель, інтер'єрів тощо); дизайн процесів (дизайн бізнес-планів, медіа-китів, презентацій, церемоній, програм, тощо); графічний дизайн (поліграфія, дизайн торгових марок і знаків, фірмових стилів); веб-дизайн та інші види візуального дизайну із застосуванням комп'ютерної графіки; 3D-дизайн (3D-анімація, 3D-презентації та дизайн макетів інтер'єрів); ландшафтний дизайн (створення нових, а також реконструкція зруйнованих ландшафтів, декоративна дендрологія, озеленення навколишнього середовища і житлових приміщень, флористика тощо); архітектурний дизайн; дизайн одягу, взуття та аксесуарів.

Зрозуміло, що не може бути професії «дизайнера-універсала». На нашу думку, кожен студент – майбутній дизайнер має обрати одну, максимум дві спеціалізації, за власним розсудом, схильністю, мотивами, можливостями. Різноманітність напрямків та спеціалізацій сучасного дизайну

потребує наявності різноманітних спеціальних професійних навичок, але здатність до справжньої художньої творчості необхідна всім дизайнерам – професіоналам без винятку.

Проте далеко не кожен студент на початку навчання розуміє, яка саме спеціалізація йому найбільш підходить та відповідає його творчим здібностям. Найчастіше професійне визначення майбутнього дизайнера відбувається поступово. При цьому на вибір впливають не лише власні уподобання та прагнення (внутрішні мотиви), але і авторитетна думка педагогів-викладачів, однокурсників, батьків, оточення (зовнішні мотиви). Отже, процес розвитку творчих художніх здібностей передбачає цілеспрямоване й послідовне формування та закріплення мотивів до навчання за обраною спеціальністю.

З цієї причини у рамках викладання курсу «Український дизайн», при проведенні аудиторних занять та організації самостійної роботи, було впроваджено спеціальні новітні технології навчання спрямовані не тільки на розвиток творчих художніх здібностей, але і на з'ясування студентом власних уподобань у виборі майбутньої спеціалізації.

Мета курсу полягає у формуванні глибокого розуміння майбутніми дизайнерами значення внеску українського дизайну в розвиток світової художньої культури взагалі та світового дизайну зокрема та здатності використовувати знання з історії мистецтва України для розробки художньо-образних рішень у національно-орієнтованому дизайн-проектуванні.

Завданнями курсу є розвиток творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів з урахуванням індивідуальної обдарованості особистості кожного студента, реалізація природних задатків з одночасним формуванням здатності розуміти національну неповторність української культури, використання здобутків національної мистецької спадщини при створенні учбових дизайн-проектів.

Курс побудовано на засадах компетентнісно-орієнтованого навчання. Він полягає у створенні необхідних педагогічних умов для формування у майбутніх дизайнерів здатності до розробки художньо-образних рішень у національно-орієнтованому дизайн-проектуванні.

Курс «Український дизайн» викладається після вивчення основних базових дисциплін, таких як «Кольорознавство», «Композиція», «Формоутворення», «Робота в матеріалі», «Історія мистецтв та архітектури» тощо та дисципліни «Історія України та української культури», яка дає базові знання з історії мистецтва України. Курс складається з лекційної та практичної частин. Лекційна частина являє собою лекційний курс, що освітлює витoki та становлення українського дизайну на тлі суспільно-історичних подій в Україні і світі, його ролі в суспільно-промисловій культурі країни, особливості творчих рішень тощо. Практична частина - це семінари та практичні заняття, що передбачають спочатку копіювання, а потім створення власних оригінальних композицій за мотивами творів видатних мистців українського дизайну, українського авангарду (що передував його становленню) з урахуванням національної етнографічної спадщини.

В рамках курсу студентам пропонуються для вивчення та копіювання з подальшим виконанням самостійного національно-орієнтованого дизайн-проекту такі теми: «Контррельєфи Татліна», «Башта Татліна», «Супрематичні композиції Малевича», «Архітектони Малевича», «Архітектурні фантазії Черніхова», «Єрмілов – марка «На допомогу голодуючим», «Бойчук – «Молочниця», «Сікорський – гвинтокрил» тощо. Тема обирається студентом самостійно в залежності від власних уподобань. Також студент може обрати за погодженням з викладачем – будь-яку іншу тему в межах предмета курсу.

За методикою викладання курсу, копіюванню визначених творів мистців передують їх докладний аналіз з композиційної точки зору, кольорового рішення, пластичного рішення у разі аналізу об'ємного твору, а також обраних матеріалів, технології виконання тощо. Аналіз твору виконується студентом самостійно, у вигляді есе, під керівництвом викладача. Головна мета завдання копіювання творів видатних українських мистців – розуміння сучасності та новаторства художніх ідей, розвиток навичок критичного

художнього аналізу творів матеріальної культури, формування естетичного почуття.

На наступному етапі майбутній дизайнер виконує конкретне практичне завдання, залежно від теми, що вивчається, наприклад виконання репліки проаналізованого твору у запропонованому стилі, його інтерпретація відповідно до поставленого викладачем завдання щодо дизайнерського проекту. Головна мета виконання завдань цього етапу – формування гнучкості творчого мислення, вміння поєднувати політ уяви, творчих ідей з сумлінним та дисциплінованим утриманням рамок дизайнерського проекту.

На третьому етапі студент виконує самостійну творчу роботу зі створення твору дизайну за мотивами / стилістичними цитатами ідей видатних українських мистців та представляє результати своєї роботи на контрольних переглядах, виставках та творчих конкурсах. Під твором дизайну розуміється твір у галузі художньо – проектної культури, що втілений у вигляді об'єктів або елементів середовища життєдіяльності фізичної особи [14]. Таким чином, під час вивчення курсу «Український дизайн», формується розуміння значення творчості видатних представників української національної школи для світової художньої культури взагалі та дизайну зокрема, яке спрямовано не тільки на всебічний гармонійний розвиток особистості молодого людини, її естетичної обізнаності, ерудиції в сфері художньої культури, патріотичне виховання, а й на цілеспрямоване, послідовне формування та розвиток творчих художніх здібностей майбутнього дизайнера, як необхідної складової професійної компетенції дизайнера.

Компетенції, як підходу особистості до знань, як до інструменту розв'язання життєвих проблем, прийняття рішень у різних сферах життєдіяльності людини, це загальна здібність, що ґрунтується на знаннях, досвіді, цінностях, набутих завдяки навчанню, вихованню, інтеграції у простір соціальних і культурних відношень, міжособистісної інтеграції та спілкуванню [15, С. 111, 138].

З метою дослідження основних зовнішніх та внутрішніх мотивів навчання за обраною спеціальністю проведено

анкетування майбутніх дизайнерів 1–4 курсів денного та заочного відділення Класичного приватного університету м. Запоріжжя (КПУ). З'ясувалося, що найбільш вагомими етакі мотиви: успіх у майбутній професійній діяльності (93% з усіх опитуваних); повага та схвалення викладачів (89% з усіх опитуваних). З огляду на таке сприйняття оцінки викладача, зрозумілим стає ступінь відповідальності педагога за процес розвитку творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів. Тож авторитетна думка викладача значною мірою надихає студентів на цілеспрямований розвиток належних професійних якостей під час навчання. І, навпаки, необережні слова та дії можуть демотивувати студента, зробити з нього невпевнену в своїх здібностях та перспективах людину. Зважаючи на це, викладач має добре розуміти структуру й особливі механізми розвитку творчості (креативності) та художнього сприйняття світу кожним студентом.

Для створення відповідних умов необхідне розуміння як самої індивідуальної структури, так і структурних компонентів творчих художніх здібностей кожного студента [16].

Під час викладання курсу «Український дизайн» викладач, використовуючи уподобання майбутніх дизайнерів, пропонує вибрати та виконати завдання з ряду запропонованих на власний розсуд студента. Застосовуючи зовнішні мотиви керівник проекту, спираючись на свій педагогічний досвід, або стимулює, або гальмує вибір студента. Найбільшим підсилювачем внутрішньої мотивації є визнання, яке студент отримує від оточуючих вразі успішно виконаного проекту.

Крім того, аналізуючи творчі художні здібності кожного студента за складовими компонентами (емоційно-ціннісний, креативний, спеціальний), можна виділити базові (загальні) та додаткові (спеціальні) професійно важливі якості особистості. Використовуючи тести, творчі завдання, методи спостереження та опитування, інші педагогічно-психологічні засоби, викладачу доцільно сформувані персоніфіковані навчальні профілі студентів, в яких позначити як загальну характеристику так і особливості структури творчої художньої обдарованості конкретної особистості.

Найявний педагогічний досвід автора доводить навчальну та виховну ефективність присвоєння умовних асоціативних персоніфікованих характеристик-маркерів з метою виділення провідних компонентів у структурі індивідуальних творчих художніх здібностей студентів, наприклад: «Михайло Бойчук» (монументальний живопис, невичерпна фантазія), «Казимір Малевич» (прагнення до перманентного узагальнення, рафінований драматизм форм), «Іван Падалка» (графіка, декоративно-прикладне мистецтво), «Георгій Нарбут» (вишукана книжкова графіка), «Володимир Татлін» (ірраціональність та неортодоксальність у трактуванні структури форм), «Василь Єрмілов (конструктивізм, дизайн), «Марічка Примаченко» (колір, самотність колориту, «наївне мистецтво»), «Катерина Білокур» (народний декоративний живопис, «наївне мистецтво»), «Юрій Кособукін» (карикатура), «Ігор Баранько» (комікс) тощо.

Ці персоніфіковані характеристики-маркери дають можливість викладачу впроваджувати індивідуальний підхід під час викладання курсу «Український дизайн» та допомагають в професійному самовизначенні кожного майбутнього дизайнера, спираючись не стільки на суб'єктивне оцінювання, скільки на уподобання самої особистості. Вибір українських мистців для персоніфікованих характеристик-маркерів повинен посилювати та підкреслювати інтерес майбутніх дизайнерів до стрижневої ідеї курсу «Український дизайн».

Внутрішня атмосфера навчання під час аудиторних занять має бути відкритою та доброзичливою, допомагати знімати напругу, сприяти вільному обговоренню та реалізації творчих ідей. Разом з тим, процес навчання необхідно побудувати таким чином, щоб виховувати у майбутніх дизайнерів готовність до жорсткої конкуренції в зовнішньому професійному середовищі. Саме з цією метою потрібно залучати студентів до участі в різноманітних конкурсах, проектах, виставках.

В процесі викладання курсу «Український дизайн» було помічено що пріоритети навчання змінюються від змагання за оцінки – до отримання якомога більш якісних результатів з

урахуванням особистісної структури творчих художніх здібностей незалежно від ступеня обдарованості. Таким чином здійснюється головна мета навчання – формування необхідних фахових компетентностей.

Впровадженню курсу «Український дизайн» на кафедрі дизайну Класичного приватного університету передувала кропітка та плідна робота викладачів і студентів. У рамках підготовки до впровадження курсу був проведений «Всеукраїнський студентський конкурс дизайн-концептів перспективного гвинтокрила, приурочений до 70-річчя ДП «Івченко-Прогрес», конкурс був проведений кафедрою дизайну Класичного приватного університету спільно з ДП «Івченко-Прогрес» за підтримкою АО «Мотор Січ» та СО «Запорізький вектор». Також студенти різних курсів кафедри дизайну в позанавчальний час, під керівництвом В. Косюка виконували об'ємно - просторові композиції за мотивами контррельєфів В.Татліна. В 2016 році робота студента першого курсу Умарова Рустама «Вільна реконструкція башти Татліна» (проектна ідея та керівництво – В. Косюка), взяла участь у Міжнародному дизайн-форумі «PROdesign», що проводився на базі Херсонського національного технічного університету і в номінації «PROidea» виборола диплом 2-го ступеню.

Отримані результати свідчать про правильність обраного напрямку щодо впровадження курсу «Український дизайн» в учбовий процес ВНЗ, які займаються підготовкою майбутніх дизайнерів.

Висновки:

1. Особливістю курсу «Український дизайн» є його комплексний характер. Під час аудиторних занять та самостійної роботи над дизайн проектами мабутній дизайнер послідовно закріплює знання, отриманні раніше під час вивчення основних базових дисциплін, таких як «Кольорознавство», «Композиція», «Формоутворення», «Робота в матеріалі», «Історія мистецтв та архітектури», знання з історії мистецтва України, отриманих при вивченні дисципліни «Історія України та української культури» та поглиблює в рамках викладання даного курсу для розробки самостійних

художньо-образних рішень у національно-орієнтованому дизайн-проектуванні.

2. Формування творчих художніх здібностей під час вивчення курсу «Український дизайн» здійснюється у три етапи: копіювання творів видатних українських мистців з попереднім докладним аналізом з композиційної точки зору, кольорового рішення, пластичного рішення у разі аналізу об'ємного твору, обраних матеріалів, технології виконання; виконання репліки проаналізованого твору у запропонованому стилі, його інтерпретація відповідно до поставленого викладачем завдання щодо дизайнерського проекту; виконання студентом самостійної творчої роботи зі створення твору дизайну за мотивами / стилістичними цитатами ідей видатних українських мистців. Для впровадження індивідуального підходу з метою виділення провідних компонентів у структурі індивідуальних творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів використовуються асоціативні персоніфіковані характеристики-маркери, вибір яких обумовлений творчістю видатних українських мистців.

3. Спрямованість навчальних технологій, які використовуються під час викладання курсу «Український дизайн» на індивідуалізацію процесу навчання, забезпечує сприятливі умови для розвитку творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів та допомагає студенту визначитися з ймовірним напрямком майбутньої спеціалізації для формування професійної компетентності.

Перспективи подальшого дослідження. Визначення впливу сучасних вимог щодо впровадження національної культури на проектування об'єктів українського дизайну.

Література

1. *Евтых С.Ш.* Развитие творческих способностей будущих дизайнеров средствами формальной композиции / С.Ш.Евтых // Вестник ОГУ. – 2005. – № 6. – С.60-63
2. *Комашко Н.В.* Формування творчої складової професійної діяльності майбутніх дизайнерів / Н. В. Комашко // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Пед. науки. - 2009. - Вип. 142. - С. 58-60.

3. Стась М.І. Вивчення стану сформованості творчих здібностей майбутніх художників-дизайнерів/ М.І. Стась // Вісник ХДАДМ. – 2008. – № 11. – С. 120-125
4. Бойчук А.В. Пространство дизайнера - Харьков: Новое слово.-2013.-367с.
5. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом: Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ століття [Текст] / О. Голубець. – Львів: Академічний експрес, 2001. – 176 с.
6. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ століття (національний та глобалізаційний аспекти) : дис. д-ра мистецтвознавства: 05.01.03 / Львівська національна академія мистецтв. - Л., 2006.
7. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю» [Текст] / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. – К.: Либідь, 2005. – 280с.
8. Кузнецова І.О. Засоби створення сучасного національного українського інтер'єру / І.О.Кузнецова, О.В. Лобода // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр. – Х: ХДАДМ, 2012. – Вип. №5. - С. 62 – 65.
9. Сёмкин В.В. Дизайн как социально-культурная категория [Текст] / В.В. Сёмкин // Вісник ХДАДМ – 2015. -№ 3. –С.28-31.
10. Проблема національного стилю в українському мистецтві ХХ-початку ХХІ століття[Текст] / Л.Д. Соколюк // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. — 2002. — N 6. — С. 72-75.
11. Хан-Магомедов С.О. ВХУТЕМАС-ВХУТЕИН (Комплексная архитектурно-художественная школа. 1920-1930 гг.). - М.: Знание, 1990. - 64 с.
12. Шмагало Р.Т. Мистецька освіта в Україні середини ХІХ – середини ХХ ст.: структурування, методологія, художні позиції. - Львів: українські технології, 2005. – С. 528.
13. Завгородня О.В. Дослідження ціннісної сфери художньо обдарованих студентів [Текст] / О. В. Завгородня // Практична психологія та соціальна робота. - 2007. - № 12. - С. 76-80.
14. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 08 травня 2009 р. №4451[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
15. Життєва компетентність особистості : Наук.-методичний посібник / За ред. Л. Сохань, І. Єрмакова, Г. Несен. – К., 2003, 520 с.
16. Косюк В.Р. Розвиток творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів: сутність, зміст та особливості [Текст] / В.Р.Косюк// Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія “Педагогіка, психологія,

філософія” / Редкол.: С.М. Ніколаєнко (відп. ред.) та ін. – К. Міленіум, 2016. – Вип. 233. – 398с.

Аннотація

Косюк В.Р. Педагогическое сопровождение развития творческих художественных способностей будущих дизайнеров при преподавании курса «Украинский дизайн». Процесс развития творческих художественных способностей будущих дизайнеров в условиях возрождения национальной культуры имеет многоуровневый характер, он базируется на обучающих технологиях, которые имеют лично ориентированную направленность и направлены на формирование у студентов понимания национального стиля, значения творчества выдающихся представителей украинской национальной школы для мировой художественной культуры вообще и дизайна в частности, и способности создавать дизайн-продукты с творческим использованием национальной составляющей. В статье обоснованы особенности развития творческих художественных способностей будущих дизайнеров во время изучения курса «Украинский дизайн»

Ключевые слова: творческие художественные способности, будущие дизайнеры, украинский дизайн, лично ориентированное обучение, персонафицированные характеристики – маркеры, профессиональная компетентность.

Abstract

Kosiuk V.R. The educational guidance of developing artistic and creative skills in future designers as part of the course on the “Ukrainian design”. The process of developing artistic and creative skills in future designers under the renaissance of the national culture has multilevel and variable nature. It is based on the educational techniques, which are personally oriented and aimed at building students' expertise in the characteristics of the national style, the significance of the Ukrainian national representatives' artworks for the global art culture in general and design in particular, and the ability to design products with the national creative component. The specifics of developing artistic and creative skills in future designers as part of the course on the “Ukrainian design” is grounded in the article.

Keywords: artistic and creative skills, future designers, the Ukrainian design, personally oriented education, individual characteristics – markers, professional competence.

Стаття надійшла в редакцію 12.04.2017 р.